

Dana Baldinger

Soedan, woningsluiting en evenredigheid

Op 1 mei 2019 begon ik als hoger beroepsrechter bij de Afdeling bestuursrechtspraak. Per 1 januari 2024 keer ik terug naar Rechtbank Amsterdam om dichtbij huis werkend wat meer tijd te hebben voor mijn gezin met tieners. Ik kijk terug op een interessante en roerige tijd. Als staatsraad werkte ik in de Migratiekamer, de Algemene kamer en de Omgevingskamer. Twee zaken die mij zullen bijblijven deel ik graag in dit redactioneel.

In 2021 was ik onderzoeksrechter in de ‘pilot Soedan’. Kern was de vraag of Soedanezen die in Nederland actie hadden gevoerd tegen de voormalige regering van Al-Bashir en de transitieregering, bij terugkeer naar Soedan risico zouden lopen. NRC had eerder een reportage gemaakt over Soedanezen die bij terugkeer zouden zijn mishandeld door de veiligheidsdiensten. Tijdens de zitting kwam de beklappende situatie ter sprake die in de reportage werd beschreven, namelijk dat de Nederlandse ambassadeur op het vliegveld in Khartoum op Soedanese terugkeerders wachtte. Die terugkeerders waren na aankomst meegenomen door de veiligheidsdienst en om 24:00 uur nog altijd niet uit de kamer van de veiligheidsdienst gekomen. Waarna de ambassadeur, in onzekerheid over het lot van deze terugkeerders, maar huiswaarts keerde. Ook op de zitting kwam er over hun lot geen duidelijkheid.

In de uitspraken van 15 december 2021 (ECLI:NL:RVS:2021:2793, 2792 en 2794) oordeelde de Afdeling dat de ingebrachte landeninformatie onvoldoende duidelijk was om conclusies te kunnen trekken over de terugkeer risico's. De staatssecretaris moest opnieuw onderzoek (laten) doen naar de situatie in Soedan.

Sindsdien gaat het in Soedan helaas alleen maar slechter. Het sinds 24 februari 2022 geldende besluit- en vertrekmoratorium

is op 19 december 2023 opnieuw verlengd. Een nieuw ambtsbericht wordt dit voorjaar verwacht.

Eind 2020 behandelde ik een woningsluitingszaak waarin een woning voor de maximale 12 maanden was gesloten op grond van de Opiumwet. Het was een zaak van uitersten. De zonen van de huurders zaten diep in de georganiseerde drugshandel en de huurders moesten hier iets van hebben meegereggen. Volgens verklaringen van de huisarts waren de huurders echter ook zeer kwetsbare ouderen. De eerste zes maanden van de sluitingstermijn konden zij nog bij familie terecht, maar daarna belandde het echtpaar op straat.

Hangende hoger beroep overleed de man aan corona. De verhuurder vorderde intussen ontruiming. Op de zitting werd duidelijk dat in de bodemprocedure in hoger beroep bij het Hof over de ontruiming, gewacht werd op de uitspraak van de Afdeling over de woningsluitingstermijn. En werd duidelijk dat een sluiting van zes in plaats van twaalf maanden de ontruiming zou tegenhouden. In de uitspraak van 2 december 2020 (ECLI:NL:RVS:2020:2879) oordeelde de Afdeling dat verweerder zich onvoldoende rekenschap had gegeven van gevolgen van woningsluiting voor de maximale termijn en halveerde de Afdeling de termijn zelf voorziend.

Door de toeslagenaffaire en onder invloed van Europese jurisprudentie is er ook in migratiezaken volop aandacht gekomen voor het evenredigheidsbeginsel. Zo heeft de Afdeling in nareisuitspraken expliciet de evenredigheidstoets overgenomen uit het arrest *E.* van het HvJ EU (HvJ EU 13 maart 2019, C-635/17, ECLI:EU:C:2019:192) voor de eisen aan bewijs van de gezinsband (Afdeling 26 januari 2022: ECLI: NL:RVS:2022:245). Mooie ontwikkelingen in mijn optiek, waaraan ik hoop nu weer als eerstelijnsrechter verder te mogen bijdragen.